

АРХЕОМЕТРІЯ (від *архео...* і *... метрія*) — комплекс природничо-наукових методів для вивчення археологічних залишків давніх культур. Термін «А.» існує від 1958, коли почав виходити під такою назвою британ. наук. ж. «Archaeometry», фах. видання Оксфорд. н.-д. лаб. археології та історії мистецтва. Перші спроби пристосування методів природничих дослідж. до потреб археології датуються 80-ми рр. 19 ст., коли у великих музеях створ. спеціаліз. лабораторії для допоміж. досліджень експонатів археол. та мист. збірок. А. є прикладом міждисциплінар. знання, де тісно взаємодіють спеціалісти різних наук. Сферу її застосування поділяють на три гол. напрями: геомагнітних досліджень — для виявлення та локалізації невідомих об'єктів; матеріалознавчого аналізу археол. знахідок — кераміки, виробів із металу, скла, ін. — для ідентифікації речового складу, з'ясування походження речовини, дослідж. технології виготовлення, консервації, реставрації, експерт. оцінки; датування — для встановлення віднос. або абсолют. хронології як окремих об'єктів, так і матеріал. залишків археол. пам'яток взагалі. Остан. часом поміт. застосування набули методи дослідження біол. матеріалів та

комп'ютер. обробки даних. В Україні перші спроби впровадження потенціалу природничих наук для вивчення залишків археол. культур датуються 20–30-ми рр. 20 ст. і пов'язані з дослідженнями кераміч. матеріалів. Нині археометр. дослідження широко культивують фахові археол. та пам'яткоохоронні установи — Інститут пам'яткоохоронних досліджень Міністерства культури і мистецтв України, Нац. реставраційний н.-д. центр, Інститут археології НАНУ. Фахове період. вид. — «Археометрія та охорона історико-культурної спадщини».

Рекомендована література

1. M. Aitken. Physics and Archaeology. Oxford, 1974;
2. Archaeological Chemistry. Vol. 1–3. Washington, 1974–84;
3. J. E. Doran, F. R. Hodson. Mathematics and Computers in Archaeology. Edinburg, 1975;
4. H. Mommsen. Archäometrie. Stuttgart, 1986;
5. B. Hermann. Archäometrie. Berlin, 1994.

В. В. Булгаков

Бібліографічний опис:

Археометрія / В. В. Булгаков // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44785>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).